

Силабус курсу
«Логіка»

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – II рік, I семестр
Компонент освітньої програми: обов'язкова
Дні занять: згідно розкладу занять
Консультації: згідно розкладу індивідуальної роботи
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук – Поперечна Галина Антонівна
E-mail викладача:	hap190962@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/poperechna-galina-antonvna.php?clear_cache=Y
Сторінка курсу в Moodle	http://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=2982

Анотація дисципліни

Курс «Логіка» спрямований на: засвоєння студентами теоретичного і методичного матеріалу, необхідного для формування усвідомленого рівня оперування правилами і прийомами логічного мислення, досягнення цілісного знання про логічні характеристики основних форм мислення – поняття, судження й умовиводу, правил та операцій над ними, розвиток навичок використання традиційних методів міркування, застосування в практиці спілкування основних положень теорії аргументації, розвиток критичного мислення, вміння виявляти логічні помилки у міркуванні.

Метою курсу є: підвищення логічної культури мислення на підставі освоєння теоретичного та методичного потенціалу традиційної логіки як науки, знання про сутність і природу форм мислення та логічних операцій над ними, розвитку вміння застосовувати засвоєні правила в процесі мислення, формування навичок логічно впорядковано вибудовувати власні міркування та виявляти помилки у міркуваннях інших, а також продемонструвати теоретичну значущість і практичну доцільність логічних засобів, методів і прийомів у розв'язуванні актуальних логіко-гносеологічних, методологічних та світоглядних проблем.

Основні завдання: показати роль та значення логічних форм у процесі мислення, ознайомити з основними принципами (законами) правильного міркування, допомогти оволодіти найбільш поширеними в практиці схемами і прийомами міркувань, сприяти вдосконаленню логічної культури мислення, розвивати раціонально-аналітичні здібності студента, формувати сучасний стиль мислення, що поєднує в собі точність і образність думки, виховувати дисципліну думки.

Зміст дисципліни «Логіка» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 Філософія, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент:

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Поняття			
2 / 2	1. Предмет та значення логіки	Знати ступені і форми процесу пізнання, їх гносеологічні характеристики, розрізняти зміст і логічну форму думки, істинність думки та формальну правильність міркувань, розуміти роль мислення в процесі пізнання та значення логічного аналізу мови як засобу виявлення логічних форм і законів, мати поняття про штучну мову логіки, теоретичне і практичне значення логіки.	Питання, Тести, завдання
4 / 6	2. Поняття	Розуміти процес утворення поняття і його роль у процесі пізнання, сутність основних логічних характеристик поняття, знати класифікацію видів понять за змістом та обсягом, розрізняти види відношень між поняттями та встановлювати їх на конкретних прикладах, знати суть і призначення основних логічних операцій над поняттями: обмеження, узагальнення, визначення і поділ та здійснювати їх в процесі інтелектуальної діяльності.	Питання, тести, задачі
Змістовий модуль 2. Судження			
4 / 6	3. Судження	Надавати характеристику судженню як формі мислення, його структури і взаємозв'язку з реченням, порівнювати судження і поняття, знати основні класифікації простих суджень та їх види, розуміти суть і значення розподіленості термінів у простих судженнях, специфіку складних суджень, знати закономірності логічних сполучників, на прикладі простих і складних суджень розрізняти логіку висловлювань та логіку предикатів, встановлювати співвідношення між судженнями за «логічним квадратом», характеризувати модальність суджень.	Питання, тести, задачі
2 / 2	4. Основні закони (принципи) правильного мислення	Розуміти основні риси правильного мислення: визначеність, послідовність, несуперечливість і доказовість, сутність, межі застосування і вимоги законів тотожності, несуперечності, виключеного третього та достатньої підстави, усвідомлювати методологічне значення законів логіки	Тести, питання, задачі

Змістовий модуль 3. Умовивід			
8 / 8	5. Умовивід	Мати поняття умовиводу, його структури, способу зв'язку між засновками і висновком, умов істинності та видів умовиводу. Розуміти сутність і принцип дедуктивного міркування, його види, вміти використовувати різні способи для утворення безпосередніх умовиводів, знати структуру, правила, фігури і модуси простого категоричного силогізму та здійснювати його аналіз, типові у практиці міркувань форми умовиводів логіки висловлювань та відповідні їм правила виводу, засвоїти сутність індукції та аналогії, їх зв'язок з досвідними узагальненнями та наукою.	Тести, питання, задачі
2 / 2	6. Логічні основи теорії аргументації	Розрізняти соціальні, психологічні, лінгвістичні і логічні фактори переконуючого впливу, розуміти сутність, структуру і різновиди доведення, суть і різновиди спростування, знати правила доказового міркування, вміти виявляти логічні помилки у міркуваннях.	Тести, питання, задачі
- / -	7. Основи логіки наукового пізнання	Розуміти зміст і значення поняття наукового дослідження та його основні форми: факт, проблема, система, теорія, ідея, гіпотеза, значення питання як вираження проблеми, його види та умови правильної постановки, роль логіки в розвитку, систематизації та обґрунтуванні наукових знань.	Тести, питання, задачі

Формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
ЗК 13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї.
	Спеціальні (фахові) компетентності

СК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.
СК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
СК 8	Здатність оперувати філософською і конкретно-науковою термінологією для розв'язання професійних завдань.
СК 9	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності філософські та конкретно-наукові методи і підходи.
СК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
СК 13	Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії та суспільних наук.
СК 14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
СК 16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 8	Оперувати основними філософськими, економічними, соціологічними, політичними методами і підходами, розуміти етико-практичну значущість філософського та соціально-гуманітарного знання у здійсненні аналітичної діяльності.
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації.
ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.

Література

Основна

1. Гетманова А.Д. Логика. Логика: учебник для студ. вузов. М.: Омега-Л, 2008. 415 с.
2. Гладунський В.Н., Гладунська Г.А. Логіка. Львів: Каменяр, 1996. 188 с.
3. Дуцяк І. З. Логіка: підручник. К.: Знання, 2010. 406 с.
4. Жеребкін В.Є. Логіка: підручник К.: Знання, 2008. 255 с.
5. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки: навч. посібник для студ. гуманітарних спец. вищ. навч. закладів. К.: Либідь, 2002. 151 с.
6. Івін О.А. Логіка: Експер. навч. посібник для факультативних курсів за вибором учнів стар. класів загальноосвіт. шк., ліцеїв, гімназій К.: Артєк, 1996. 232 с.
7. Івін А.А. Логика: учебник для студ. вузов. М.: Гардарики, 1999. 352 с.
8. Івлєв Ю.В. Логика для юристов: Учебник для вузов. М.: Дело, 2011. 264 с.
9. Івлєв Ю.В. Логика. Сборник упражнений: Учебное пособие. М.: Книжный дом «Университет», 2013. 248 с.
10. Конверський А.Є. Логіка традиційна та сучасна: підруч. для студ. ВНЗ. К.: Київський ун-т, 2007. 440 с.
11. Конверский А. Е. критическое мышление. 2-е изд. Учебник для студ. учебн. завед. высшего образования. Киев : Центр учебной литературы, 2021. 368 с.
12. Мозгова Н.Г. Логіка. К.: Каравела, 2006. 248 с.
13. Хоменко І.В. Логіка – юристам: Підручник для студ. юрид. спец. вузів. К.: Четверта хвиля, 2015. 392 с.

Додаткова література

1. Алексеев А.П. Аргументация. Познание. Общение. М.: Изд. Моск. университета, 1991. 150 с.
2. Аристотель. Категории. Об истолковании. Первая Аналитика. Вторая Аналитика. Топика. О софистических опровержениях. Соч.: В 4-х т. Т. 2. М.: Мысль, 1978.
3. Арно А., Николь П. Логика, или Искусство мыслить. М.: Наука, 1991. 415 с.
4. Асмус В.Ф. Лекции по истории логики: Авиценна, Бэкон, Гоббс, Декарт, Паскаль. М.: ЛКИ, 2007. 235 с.
5. Асмус В.Ф. Учение логики о доказательстве и опровержении М.: Госполитиздат, 1954. 88 с.
6. Белнап Н., Стилл Т. Логика вопросов и ответов. М.: Прогресс, 1981. 290 с.
7. Берков В.Ф. Логика вопросов в преподавании. Минск: Университетское, 1987. 56 с.
8. Брутян Г.А. Аргументация. Ереван: Изд-во АН АССР, 1984. 105 с.
9. Бэкон Ф. Новый Органон. Бэкон Ф. Сочинения в двух томах. М.: Наука, 1978. Т.1. С.5 – 214.
10. Войшвилло Е. К. Логика : учебник для вузов. М.: Владос, 1998. 528 с.
11. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления. М.: Изд. Моск. ун-та, 1989. 286 с.
12. Вригт Г.Х. Логика и философия в XX веке. Вопросы философии. №8. 1992. С.80 – 91.
13. Гжегорчик А.А. Популярная логика. М.: Наука, 1979. – 112 с.
14. Декарт Р. Міркування про метод. К.: Тандем, 2001. 102с.
15. Івін А.А. Искусство правильно мыслить. М.: Просвещение, 1990. 240 с.
16. Івін А.А. Строгий мир логики. М.: Педагогика, 1998. 128 с.
17. Івлєв Ю.В. Логика. Сборник упражнений: Учебное пособие. М.: Книжный дом «Университет», 2013. 248 с.
18. Івлєв Ю.В. Модальная логика. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1991. 222 с.

19. Ивлев Ю.В. Теория и практика аргументации: учебник для студентов вузов. М: Проспект, 2009. 288 с.
20. Ишмуратов А.Т. Вступ до філософської логіки. К.: Абрис, 1996. 350 с.
21. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Еристика. Текст: посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002. 352 с.
22. Карамішева Н.В., Бовтач С.В. Зб. логічних завдань. Львів: Каменярь, 1997. 109 с.
23. Мельников В.Н. Логические задачи. Киев-Одесса, 1990. 344 с.
24. Минто В. Дедуктивная и индуктивная логика. Мн.: Харвест, 2002. 352с.
25. Павлов В. І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях. Навч. Посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 408 с.
26. Поперечна Г.А. Логіка. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 80 с.
27. Сборник упражнений по логике. под ред. Тоноян Л. Г. Минск: Проспект, 2015. 299с.
28. Середа В.Ю. Вчись мислити логічно. К. Рад. школа, 1989. 175 с.
29. Сопер П.Л. Основы искусства речи. М.: Прогресс-Академия, 1992. 416 с.
30. Тарський А. Поняття істини в формалізованих мовах. К.: Стилос, 1998. 156с.
31. Тофтул М.Г. Логіка К.: Академія., 2012. 336 с.
32. Хоменко І.В. Логіка. Підручник для вищих навчальних закладів К.: Абрис, 2004. 400 с.
33. Челпанов Г.И. Учебник логики. М.: Прогресс, 1994. 248 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. ЕНМКД <http://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=22>
2. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
3. <http://www.onu.edu.ua/ru/index.html> Сайт ОНУ ім. І.І.Мечникова.
4. <http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.
5. Каталог електронних бібліотек: <http://www.aonb.ru/iatp/guide/library.html>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
7. Електронна бібліотека з філософії <http://filosof.historic.ru/>
8. Електронна бібліотека <http://elibrary.rsl.ru/>
9. Електронна бібліотека підручників <http://studentam.net/>
10. Європейська електронна бібліотека (Europeana) <http://www.europeana.eu/portal/>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання: Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика оцінювання. Враховується сума балів поточного контролю: 1 модуль - 20 балів, 2 модуль - 20 балів, третій модуль – 30 балів, підсумкового контролю тестування (іспит): 30 балів. При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента

під час занять; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань.

Оцінювання

Розподіл балів по темах курсу:

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумк. контроль	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			30	100
T. 1	T. 2	T. 3	T.4	T. 5	T.6	T.7		
5	15	15	5	20	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Бали	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	задовільно
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Прореquisite курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував такі дисципліни як: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія Стародавнього Сходу», «Антична філософія».

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.